

IRODALOM

Apor Éva – Wang Helen (eds) (2002): *Catalogue of the Collections of Sir Aurel Stein in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*. MTAK, Budapest
Baktay Ervin (1934): *A boldog völgy országa. Barangolások Kasmírban*. Franklin Társulat, Budapest
Clauson, Gerard L. M. (1912): Catalogue of the Stein Collection of Sanskrit MSS. from Kashmir. Journal of the Royal Asiatic Society. 587–627.
Stein, Aurel (1889): *Eine Ferienreise nach Srinagar (Kashmir)*. Aus Briefen von Dr M. A. Stein, Lahore. Sonder-Abdruck aus der „Allgemeine Zeitung“ Nr. 184 u. ff. Cotta'schen Buchhandlung, München
Stein, Aurel (1887–1888): Manuscript Notes (London-Kashmir) (3 notebooks). A 24. Miscellaneous notes jelzet alatt található kézirat az MTA Könyvtárában

Stein, Aurel (ed) (1892): *Kalhana's Rajatarangini or Chronicle of the Kings of Kashmir*. Vol. I. Sanskrit Text with Critical Notes. Education Society's Press, Bombay
Stein, Aurel (transl.) (1900): *Kalhana's Rajatarangini. A Chronicle of the Kings of Kashmir*. Vols. I-II. A. Constable & Co., Westminster
Wojtilla Gyula (1978): Sir Aurel Stein's Kashmirian Mahatmya Collection in the Library of the Hungarian Academy of Sciences. In: Éva Apor (ed) *Jubilee Volume of the Oriental Collection 1951–1976*. 215–224. MTAK, Budapest
Wojtilla Gyula (1993): Két nemzet büszkesége: Stein Aurél emlékezete. Magyar Tudomány. **12**, 1505–1510.

STEIN AURÉL-EMLEKÜLÉS

Budapest, 2002. május 14.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Keleti Gyűjteménye 2002. május 14-én Stein Aurél-Emlékülést tartott az MTA Székházában. Nem kiemelt évforduló kívánta az alkalmat a rendezésre, hanem az az örvendetes tény, hogy hároméves munka során elkészült és megjelent a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában lévő Stein Aurél-gyűjtemények angol nyelvű katalógusa: *Catalogue of the Collections of Sir Aurel Stein in the Library of the Hungarian Academy of Sciences*. Compiled by John Falconer, Ágnes Kárteszi, Ágnes Kelecsényi, Lilla Russell-Smith. Edited by Éva Apor and Helen Wang. Budapest: MTAK–British Museum, 2002. 350. pp.

Az ülés résztvevőit Wojtilla Gyula, az MTA Orientalisztikai Bizottságának elnöke köszöntötte. Kiemelte azoknak a kutatóknak ma is élő aktualitását, melyeket Stein folytatott a múlt század első felében.

Az ülés bevezető előadását Harmatta János akadémikus tartotta *Stein Aurél expedíciói Közép-Ázsiában* címmel. Részletes áttekintést adott a nagy expedíciókról, azok minden állomásáról, a Stein által felfedezett

nyelvi emlékek jelentőségéről és történeti vonatkozásairól, s a megfejtések körüli ellentmondásokról, kételyekről is.

Lilla Russell-Smith, a British Museum munkatársa *A Stein-gyűjtemény digitalizálása a British Museumban: új technológia a kutatás és ismeretterjesztés szolgálatában* című vetített képes előadása igazi látványosság volt: bemutatta a ma a British Museumban látható tunhuangi nagy buddhista festmények egyes darabjait. A digitális technikának köszönhetően olyan részletek is elemezhetők, melyek eddig elkerülték a művészettörténészek figyelmét, és megvilágítják a belső-ázsiai buddhizmus kialakulásának, kapcsolatainak egyes elemeit. Időközben az általa végzett munka is befejeződött, s a British Museum mintegy hatvan tárgya tekinthető meg a Museum honlapján (www.thebritishmuseum.ac.uk/compass/ továbblépés: Continue to Compass, Search, Search for Stein).

Helen Wang, a British Museum kurátora (Department of Coins and Medals) *Sir Aurel Stein in The Times* című előadása azzal az országos érdeklődéssel és osztat-

lan nagybecsüléssel ismertette meg a magyar hallgatóságot, mely Stein kutatásait övezte az Egyesült Királyságban. (Id. frissen megjelent könyvét *Sir Aurel Stein in The Times. A collection of over 100 references to Sir Aurel Stein and his extraordinary expeditions to Chinese Central Asia, India, Iran, Iraq and Jordan in The Times newspaper 1901-1943. With an introduction, annotations and index by Helen Wang, London: Saffron Books, 2002. 164 pp.*)

John Falconer (British Library, Oriental and India Office Collections) szintén gyönyörű és eddig számunkra ismeretlen képanyaggal örvendeztette meg a hallgatóságot *Aurel Stein, the Photographer* című előadásában. Falconer az a szakember, aki a Stein Aurél által készített felvételekről a lehető legtöbbet tudja manapság, és ránézésre tud azonosítani mások számára azonosíthatatlan képeket, ő készítette a British Libraryben lévő mintegy 11 000 Stein-fotó adatbázisát.

Az Emlékülés második részét Wojtilla Gyula, az MTA Orientalisztikai Bizottságának elnöke nyitotta meg *Szanszkrit kéziratok nyomán Kásmírban* című előadásával, melynek szerkesztett változata a jelen lap-számban olvasható.

Stein Aurél és a magyar tudományos élet címmel Kelecsényi Ágnes, a Keleti Gyűjtemény osztályvezető-helyettese adott áttekintést Stein hazai kapcsolatrendszeréről, ezen belül is főleg a Magyar Tudományos Akadémiával ápolt kötelékekről. Stein nagy súlyt helyezett arra, hogy élő kapcsolatot tartson fenn az Akadémiával; amikor utazásai engedték, előadásokat tartott Budapesten, s könyvtárát, kéziratait és fotói egy részét végrendeletében a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárára hagyta, meleg szeretettel emlékezve a diákéveiben itt töltött időkre.

Az Emlékülés házigazdájaként Apor Éva, a Keleti Gyűjtemény vezetője foglalta

össze Stein Aurél hozzájárulását az iranisztika fejlődéséhez, és *Stein, az iranisztika és a magyar-brit közös projektcím*en ismertette a *Catalogue*-ot eredményező magyar-brit közös vállalkozást.

A Stein Aurél-Emlékülés előadásait és a *Catalogue* bemutatását szokatlanul nagy érdeklődés kísérte egyaránt szakmai berkekben és a nagyközönség részéről. Reményeink szerint méltó tisztelgés volt ez a nagy Ázsia-kutató hazánkban sokáig alig értékelt és kevésbé ismert munkássága előtt.

Stein Aurél-Emlékiállítás
MTA Könyvtár, Vasarely-terem,
2002. május 14-25.

Az Emléküléssel egyidőben kiállítás nyílt az MTA Könyvtár Vasarely-termében Stein Aurél tiszteletére. A kiállítás bemutatta Stein legfontosabb műveit – a dedikált példányokat, melyeket a szerző minden esetben megküldött az MTA Könyvtárának. De láthatunk itt egészen személyes dolgokat is, iskolai bizonyítványát, a Ludovikán szerzett oklevelét, útlevelét, a Rádzsatarangini kézirat fordítását, térképeket és nagy számban szépséges fotókat is. A kiállítást fényképek gazdagították, melyeket a Könyvtár kapott a British Library gazdag anyagából, kedves kollégánk, John Falconer jóvoltából.

A kiállítást május 13-án Meskó Attila, az MTA főtárhelyettese nyitotta meg.

A megnyitó után a vendégek átvonultak a Tüköry utca 2-be, hogy leróják tiszteletüket az Egészségügyi Minisztérium falán elhelyezett emléktáblánál: itt állt ugyanis valaha Stein Aurél szülőháza. Az emléktáblánál Wojtilla Gyula, az MTA Orientalisztikai Bizottságának elnöke méltatta Stein kivételes emberi és felfedezői kvalitásait.

Apor Éva

kandidátus, osztályvezető;
MTAK Keleti Gyűjtemény